

Praha, 29. 11. 2021

Otevřený dopis k situaci na bělorusko-polské hranici

Vážený pane premiére, vážení členové vlády,

poprvé za celou uprchlickou krizi posledních let je jedno z jejích epicenter takřka v našich lesích, u našich sousedů v Polsku. Lukašenko s podporou Moskvy dováží uprchlíky, především Kurdy z Iráku, a násilím je nutí překračovat hranice do Evropské unie, což samozřejmě považujeme za nepřijatelné. Na rozdíl od strachu a nenávisti, které v nás vyvolala uprchlická krize vrcholící v roce 2015, je ale nyní v naší společnosti cítit spíše lhostejnost. Zveličované nebezpečí migrace je nám teď blíže, takže vidíme jeho skutečnou, lidskou podobu, a přesto se, beze strachu, díváme raději stranou. V lesích na hranicích Polska a Běloruska si vojáci pěstí sem a tam posouvají mrznoucí, hladové, zubožené rodiny s dětmi, prchající před útlakem, a dávají jim víc než jasně najevo, kdo je tu ve skutečnosti nebezpečný. Je to naše společnost.

Může se zdát, že uprchlíci, kteří umírali při pokusech utéci přes moře, poštili vyzývali samu přírodu. Může se zdát, že je zabila válka a oni jen doplávali až k nám, do Evropy. Středozevní moře teď nahradil podzimní prales za našimi teplými humny a opět se zdá, že mrtví podléhají v souboji s přírodou, ne s námi. Hybridní útok se tu setkává s hybridní obranou: Bělorusko jako zbraň používá bezbranné lidi a Polsko ve zbraň proměňuje vlastní přírodu. Snad jedině snahou udržet tento dojem lze vysvětlit to, že polská strana neumožňuje do hraniční oblasti vstup humanitárním organizacím, které jsou jinak schopné dostat se i do válečných zón. Překonat polská nařízení je pro ně obtížnější než dostat se na bojiště ve třetím světě.

Uprchlická krize způsobila evropským státům šok z neschopnosti zachovat se podle vlastních humanistických ideálů, kterým se postkoloniální svět vysmívá už dávno. Zastat se uprchlíků jakožto lidí, kteří potřebují pomoc, se velmi rychle ukázalo být rovno politické sebevraždě, takže se napříč politickým spektrem mluví už jenom o ochraně hranic. Přesto naše společnost tyto ideály i nadále považuje za sobě vlastní: všichni jsme v duchu ochránci slabých, dojímají nás příklady pohostinnosti, sledujeme filmy, kde vítězí dobro nad zlem, pravda a láska nad lží a nenávistí. S neutuchajícím zájmem a pocitem vzrušení z nespravedlnosti se díváme do minulosti na chvíle, kdy byl zbytek světa nespravedlivý k nám.

Společně s dalšími státy jsme vyjádřili Polsku podporu v ochraně státních hranic, dokonce jsme, ústy prezidenta Miloše Zemana, premiéra Andreje Babiše i ústy Vašimi, pane nastupující premiéra Petře Fialo, příčinnivě nabídli své policisty a armádu. Nabídnout kapacity našich poloprázdných azylových center se ale neodvážil nikdo. Tím

nejhorším, co se Polákům i nám samotným právě teď děje, je ale překračování jiných hranic, hranic naší lidskosti. Prožíváme kolektivní trauma z neposkytnutí pomoci v život ohrožující situaci.

Máme dobrou zkušenost s tím, jak těžké je vyrovnat se s pokřivením hodnot, které nám způsobilo čtyřicet let totality. Nyní se křivíme pod vlivem nenávistných nálad a dezinformací posledních deseti let. Hranice mezi státy jsou jenom mocenskou konvencí, ale hranice lidskosti jsou skutečné a ty bychom si měli střežit.

Vyzýváme proto politiky současné i budoucí vlády České republiky, aby po Polsku veřejně požadovali dodržování práva na mezinárodní ochranu osob, aby nabídli kapacity našich uprchlických zařízení a aby vyžadovali umožnění přístupu humanitárních organizací a tisku do oblasti.

S pozdravem
za Asociaci spisovatelů

ASOCIACE SPISOVATELŮ, z.s.
Na rozhlědu 7, Praha 147 00
IČ: 03841758
www.asociacespisovatelu.cz

Tomáš Gabriel, básník a esejista
Jitka Bret Srbová, básnířka, předsedkyně Asociace spisovatelů
Ivana Myšková, prozaička a rozhlasová redaktorka
Tereza Semotamová, prozaička a překladatelka
Anna Beata Hábllová, básnířka a architektka
Ondřej Buddeus, básník a překladatel
Marie Iljašenko, básnířka a překladatelka
Anna Luňáková, spisovatelka, herečka a redaktorka
Antonín Bajaja, prozaik
Tereza Riedlbauchová, básnířka, nakladatelka a editorka
Klára Vlasáková, prozaička a publicistka
Jan Škrob, básník a překladatel
Irena Šťastná, básnířka a manažerka
Patrik Linhart, básník, výtvarník, překladatel a redaktor
Lenka Kuhar Daňhelová, básnířka a překladatelka
Karel Škrabal, básník a novinář
Adam Borzič, básník a šéfredaktor *Tvaru*
Ondřej Lipár, básník a novinář
Radovan Jursa, básník a kardiochirurg
Jan Němec, spisovatel
Bořek Mezník, básník a obchodní manažer
Ivan Binar, spisovatel
Filip Koryta, umělec
Ondřej Macl, básník, performer a sociální pracovník
Tím Postovít, básník
Ondřej Hložek, autor poezie, invalidní důchodce, t.č. vrátný
Petr Tureček, evoluční biolog a spisovatel

Milena Fucimanová, spisovatelka, členka Českého centra Mezinárodního PEN klubu

Vratislav Kadlec, spisovatel a překladatel